

Ljubljana, 21. decembra 2018

Komentarji in pripombe k enoletnim projektnim razpisom

Spoštovani,

na spletni strani ministrstva za kulturo je bilo s 7. decembrom 2018 objavljeno besedilo razpisa za izbor kulturnih projektov na področju glasbene umetnosti, s čimer so pokrita vsa področja umetnosti, ki jih bo v letu 2019 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo (oznake **JPR-GUM-2019**, **JPR-VIZ-2019**, **JPR-UPRIZ-2019**, **JPR-IUM-2019**; v nadaljevanju enoletni projektni razpis). Razpis, ki je velikega pomena za številne nevladne organizacije, prav tako za posameznike oziroma samozaposlene v kulturi, pa še **ne prinaša** pomembnejšega **napredka** in izboljšav, h katerim so se stranke aktualne vlade in koalicije zavezale v koalicijski pogodbi (npr. prenova in debirokratizacija razpisov).

Upali smo, da bodo politični odločevalci in uradniki, ki pripravljajo razpise na vseh področjih umetnosti, **prisluhnil argumentom stroke ter samih uporabnikov**, ki smo jih v preteklih letih oblikovali tudi v Asociaciji, in da bo zato letošnji razpis bolj smiseln, bolj dodelan in bolj prijazen do prijaviteljev. Ker do tega očitno ni prišlo, pa ostajamo mnenja, da je na razmere in konkretne probleme znotraj enoletnega projektnega razpisa nujno opozoriti tudi novega ministra za kulturo in ekipo njegovih najožjih sodelavcev, da bi do prvih konkretnih sprememb ter izboljšav lahko prišlo vsaj pri oblikovanju razpisov **za leto 2020** ali pri oblikovanju **novih razpisov v letu 2019**. Ti bodo vsekakor potrebni, če se bodo v skladu s koalicijskimi zavezami proračunska sredstva za kulturo začela višati že v naslednjem letu. In glede na to, da minister za kulturo g. Dejan Prešiček v javnih nastopih poudarja, da bo do rebalansa proračuna za kulturo in posledično tudi dviga sredstev za samozaposlene v kulturi in profesionalne producente iz nevladnih organizacij v kulturi moralo priti, ga pozivamo, da v čim krajšem možnem času javno predstavi tudi **časovnico za nove razpise v 2019** in za črpanje na njih dodatno pridobljenih sredstev.

Tako kot v odzivu na enoletni projektni razpis z oznako JPR-UM-2018 v društvu Asociacija pozdravljamo dejstvo, da so se skupna sredstva za enoletni projektni razpis dvignila, vseeno pa moramo opozoriti, da bi morala biti tako razvoja kot enakovredne obravnave deležna prav **vsaj področja umetnosti**. Med določili razpisnih besedil JPR-GUM-2019, JPR-VIZ-2019, JPR-UPRIZ-2019, JPR-IUM-2019 so namreč izredno velike razlike, ki nakazujejo, da so posamezna področja umetnosti bistveno bolj urejena kot druga. Razpisni pogoji posameznih področij pogosto onemogočajo tako nevladne organizacije kot samozaposlene v kulturi. Problematično ostaja tudi, da se lahko na isti enoletni projektni razpis prijavljajo tudi zaradi sistemskih virov financiranja **privilegirani javni zavodi lokalnih skupnosti**.

DRUŠTVO ASOCIACIJA
—društvo nevladnih organizacij in
samostojnih ustvarjalcev na
področju kulture in umetnosti

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

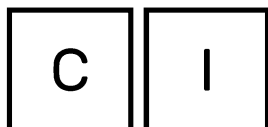
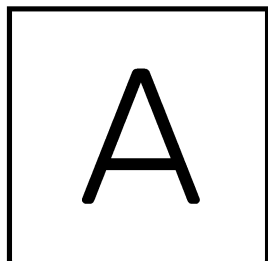
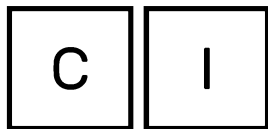
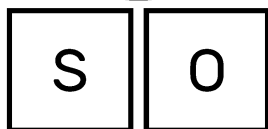
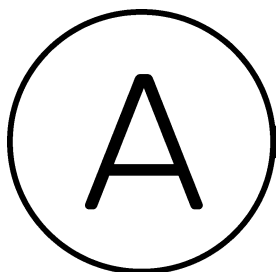
+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

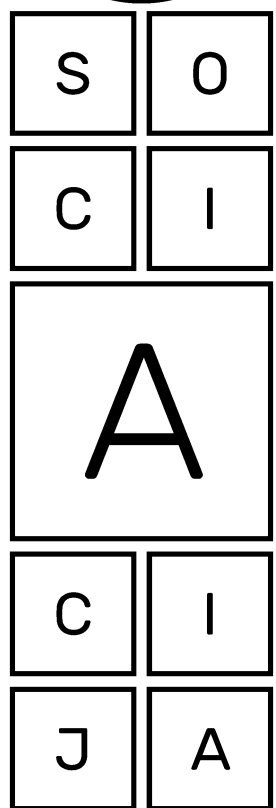
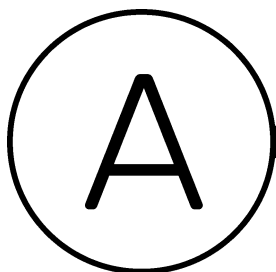

Producers and creators in all artistic fields in RS are increasingly concerned about the fact that the form of the annual call for projects is becoming a problem. They are also concerned that the form of the annual call for projects is becoming a problem. They are also concerned that the form of the annual call for projects is becoming a problem. They are also concerned that the form of the annual call for projects is becoming a problem.

Despite the fact that the practice of the Ministry of Culture has been to publish calls for projects individually, the annual call for projects in the field of visual, applied and intermedia art has been published since 23. 11. 2018 with a deadline for applications of 21. 1. 2019, the annual call for projects in the field of music art has been published since 14. 1. 2019 with a deadline for applications of 14. 1. 2019. It is 14 days later, or rather 7. 12. 2018. In view of this, we assess that the situation in the field of music art is in a less favorable position, as is the situation in other artistic fields. Therefore, we are interested in who decides or rather who directs the changes in the individual fields and why? Additionally, we warn that the difference from other fields is that the total funds for music art are without exception reduced by 30,000.00 EUR.

As the number of successful applicants in the current program period has decreased in the field of music art, multi-year projects remain reserved, in particular for festivals, for independent non-governmental producers and self-employed in culture. It is equally important to note that on this field, progress is made only by submitting one application and for one specific sub-field - Organization of concerts and music performances (up to 8,000.00 EUR and 70% of the total value of the project), International touring abroad (up to 3,000.00 EUR), Original music work or choreography (value, which is in line with the recommended tariff schedule for author's honoraria for new music works and choreography), Music publishing (up to 3,000.00 EUR and 70% of the total value of the project), Authorial projects (up to 4,000.00 EUR and 70% of the total value of the project) and Work stipends (co-financed value of 5,000.00 EUR).

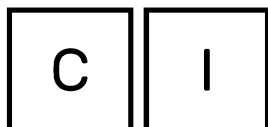
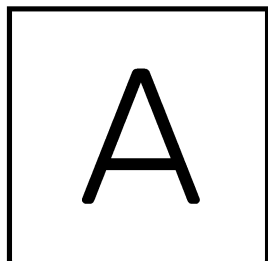
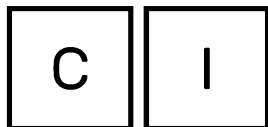
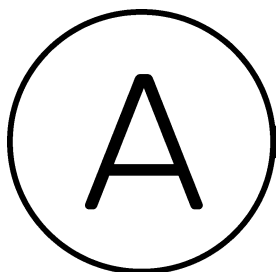
The annual call for projects for the year 2018 has already determined that in the individual fields in the call for projects in the field of Organization of concerts and music performances, applicants can apply for up to 15,000 EUR and at most 70% of the total value of the project or up to 30,000 EUR and at most 40% of the total value of the project. Sub-fields Authorial projects and Work stipends are intended exclusively for self-employed in culture in the field of music art, which means that up to these funds, not all independent creators in the field of music art can access them, as they would have to compete for them on the basis of implemented projects in the required period of five years of reference artistic work. Such a different financial evaluation of other sub-fields also contributes to the fact that, in particular, the Organization of concerts and music performances, at least a minimum, is looking at the highest value of the calls for projects and consequently the distribution of funds in the Music publishing.

Bistveni in v vsebinskem smislu nepojasneni razpisni spremembi smo v enoletnem projektne razpisu z oznako JPR-IUM-2019 glede na lansko leto priča tudi na **področju intermedijske umetnosti**, kjer **sredstva za projekte sploh niso razpisana**, ampak bo predvidoma sofinanciranih samo 11 delovnih štipendij samozaposlenih v kulturi, s čimer so projektna razpisna sredstva v letu 2019 tako za mlajše ustvarjalce kot neodvisne nevladne producente pravzaprav nedostopna. Ministrstvo za kulturo je sicer glede na prejšnjo leto korigiralo višino posamezne štipendije tega področja iz 5.000,00 EUR na 6.000,00 EUR, a dejstvo ostaja, da višina delovnih štipendij za samozaposlene v kulturi, kot že tako najbolj ranljivo skupino v kulturi, ostaja pod povprečjem iz leta 2010, ko so štipendije po posameznih področjih umetnosti v povprečju znašale tudi 8.000,00 EUR ali več. Zato lahko tudi ob tokratnem enoletnem projektne razpisu le ponovimo, da bi bilo nujno potrebno stremeti k **zvišanju višine štipendij** in prav tako k **zvišanju števila podeljenih štipendij**, saj slednje predstavlja neposredno financiranje ustvarjalnosti, kar je tako kot enoletni projekti, ki na področju intermedijske umetnosti letos sploh niso razpisani, izjemnega pomena za razvoj umetnosti. Zato ministrstvo za kulturo pozivamo, da v najkrajšem možnem času **odpravi tovrstno neenakopravno obravnavo** in poskrbi, da bodo neodvisni producenti oziroma profesionalne nevladne organizacije ponovno upravičene do **rednega letnega projektne sofinanciranja** tudi na področju intermedijske umetnosti.

Opozarjamo tudi, da je nesprejemljivo, da se o končnem seštevku doseženih točk posamezne prijave na posameznem področju umetnosti odloča **na podlagi kriterijev**, na katere nevladni producenti, samostojni ustvarjalci na področju kulture in drugi umetniki nimajo nobenega vpliva. Tudi letos ponovno izpostavljamo **izločilni kriterij** zahteve po **medijski prepoznavnosti umetnika/producenta**, po katerem je prijavi potrebno obvezno priložiti vsaj dve fotokopiji medijskih odzivov o delu prijavitelja kot producenta na razpisnem področju v obdobju 2015-2018, objavljenih v »referenčnih« nacionalnih ali tujih medijih. Kljub temu da v razpisni dokumentaciji »referenčnost« posameznega nacionalnega ali tujega medija ni posebej opredeljena, je dejstvo, da se prostor za posredovanje kulturno umetniških vsebin v medijih na sploh, in še posebej v Republiki Sloveniji, krči, lastniki medijev in kulturna uredništva pa ne zaposlujejo več kompetentnih strokovnjakov/kritikov za posamezna umetniška področja. Dodajamo, da so medijski odzivi in prepoznavnost umetnika/producenta vsekakor lahko eden od kriterijev točkovanja oziroma vrednotenja kakovosti posamezne prijave, nikakor pa ne sme to ostati obvezna priloga oziroma izločilni kriterij, na podlagi katerega posameznih prijav strokovne komisije niti ne obravnavajo.

Med razpisne kriterije, ki so škodljivi za umetnost ter še posebej za mlade umetnice in umetnike, uvrščamo tudi zahtevo **o vključenosti samozaposlenih ustvarjalcev**, kot jo opredeljuje enoletni projektne razpis na področju uprizoritvenih umetnosti. Določilo, da se prijavitelju od 15-ih možnih točk dodeli 0 točk, če več kot trije predvideni sodelujoči ustvarjalci v projektu nimajo statusa samozaposlenega v kulturi, onemogoča

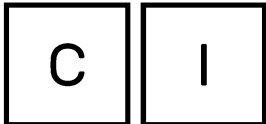
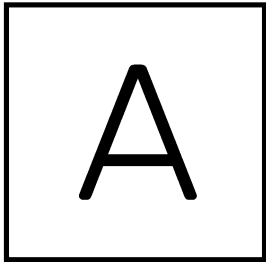
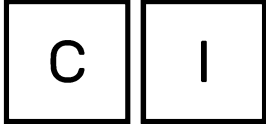
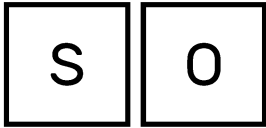
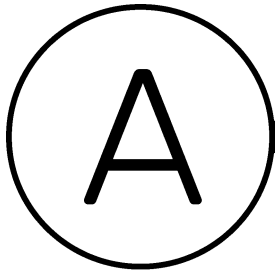
sodelovanja mladih in uveljavljenih umetnic ter umetnikov brez statusa. Samo dejstvo, da nekdo je samozaposlen v kulturi, samo po sebi še ne zagotavlja ali predpostavlja kakovosti prijavljenega projekta. Prav tako pa ni mogoče enako vrednotiti produkcij z nekaj in z več deset izvajalci, saj so slednje zaradi zahteve o vključenosti samozaposlenih ustvarjalcev v bistveno slabšem izhodiščnem položaju za pridobitev projektnega sofinanciranja. Na področju uprizoritvenih dejavnosti pa opozarjamo še na kriterij **dostopnosti projekta in predvidenega števila ponovitev**. Glede na predvidene in do sedanje višine sofinanciranja posameznih projektov ocenjujemo, da dodeljena sredstva enostavno ne zadoščajo za premiero in več kot 6 ponovitev, ki glede na kriterij prinašajo maksimalno število 10 točk. S tem so, tako kot na drugih razpisnih področjih umetnosti, prijavitelji z lastnimi prostorskimi kapacitetami v bistveno boljšem izhodiščnem položaju od preostalih neodvisnih producentov in samostojnih umetnikov.

Med vsebinsko bistveni novosti tokratnega enoletnega projektnega razpisa na področju vizualne umetnosti, za kateri ocenjujemo, da bosta prav tako povzročili, da bodo nevladne organizacije in samozaposleni ustvarjalci v kulturi težje in v manjši meri dostopali do projektnega sofinanciranja, sodita tudi pogoja v točki **Organizacija razstavnih in festivalskih projektov**. Ta namreč določata, da je moč prijaviti le problemsko, študijsko zastavljen skupinski razstavnih projekt, ki vključuje vsaj 5 umetnikov in je pomemben na nacionalni ali mednarodni ravni, ali pregledno monografsko razstavo enega avtorja, ki obsega vsaj 10 letni opus in je namenjena vsaj 2 predstavitvama v Sloveniji in/ali tujini. S tem so iz projektnega razpisa Ministrstva za kulturo avtomatično izločeni vsi manjši projekti, denimo razstave iz tekoče produkcije ali v časovnem smislu avtorjevega opusa krajši ali po številu sodelujočih avtorjev manj obsežni razstavnih projekti.

Za enako nesprejemljivo določilo enoletnih projektnih razpisov, ki smo mu priča že več let, štejemo tudi dejstvo, da za razliko od večletnih programskih razpisov **splošni stroški vezani na delovanje izvajalca** (pisarna, računovodstvo, pisarniški materiali) tako kot »alkoholne pijače, tobačni izdelki, stroški reprezentance niso upravičen strošek.« In še, da se posledično potni stroški, hrana ter pijača nastopajočih in drugih sodelujočih izvajalcev/fizičnih oseb pri sofinanciranih projektih iz naslova sredstev proračuna za kulturo obračunavajo kar v okviru umetniških honorarjev za opravljeno avtorsko delo.

Namerno onemogočanje profesionalnega delovanja neodvisnih producentov in samozaposlenih v kulturi ter neenakopravnost obravnave po različnih razpisnih področjih umetnosti se kaže tudi v **dolgotrajnosti razpisnih postopkov**. Razpis je bil sicer objavljen konec leta 2018, a ocenjujemo, da ponovno prepozno, saj bo glede na dosedanjo dinamiko razpisnih postopkov do rezultatov in posledičnega podpisa pogodb o sofinanciranju izbranih projektov v najboljšem primeru prišlo šele sredi razpisnega leta 2019.

Ministrstvo za kulturo pozivamo tudi k **spremembam Pravidnika** o izvedbi javnega poziva in javnega razpisa za izbiro kulturnih programov in

kulturnih projektov, s katero se bo ponovno vzpostavilo predhodno obveščanje prijaviteljev o predlagani oceni in mnenju strokovne komisije. Razpisi tudi za enoletne projekte naj postanejo ponovno dvostopenjski, toda tako da za prijavitelje **edino pravno varstvo** ne bodo več le tožbe na upravnem sodišču.

Ne glede na posamezne pozitivne premike, do katerih je prišlo z nastopom novega mandata koalicije in Vlade ter nenazadnje tudi novega ministra za kulturo, na podlagi enoletnih projektnih razpisov ugotavljamo, da se **razmere** na najbolj podhranjenih področjih umetnosti in kulture še **ne bodo bistveno izboljšale**. Zato od resornega ministrstva ob povečanju proračunskih sredstev za kulturo in zavzemanju za izboljšanje njenega splošnega položaja v družbi pričakujemo tudi jasen **model razvoja slovenske umetnosti in način financiranja**, ki bo temeljil na kakovosti in kariernem razvoju ustvarjalcev in producentov. Ministra in zaposlene na ministrstvu, ki so za nastanek razpisov odgovorni, pa pozivamo, da nam glede vseh izpostavljenih točk pisno obrazložijo, zakaj so tovrstna in po našem prepričanju **škodljiva določila in omejitve** potrebna in na kak način dodatno prispevajo k uresničevanju **javnega interesa v kulturi** v RS? Prav tako pozivamo ministrstvo, da v najkrajšem možnem času **razpiše nov razpis za leto 2019**, saj je le ta nujen za obstoj ustvarjalnosti, ki je sedaj že resno in močno ogrožena.

Za vsa dodatna pojasnila ostajamo na voljo.

S spoštovanjem,

Društvo Asociacija